

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ivany Kotrčové a soudkyň JUDr. Miluše Farské a Mgr. Daniely Večerkové ve věci

žalobce: **J. M.**, narozený dne xxx
bytem xxx
zastoupený advokátkou JUDr. Janou Kašpárkovou
sídlem Horní lán 1328/6, 779 00 Olomouc

proti
žalované: **Česká republika – Ministerstvo spravedlnosti**, IČO 00025429
sídlem Vyšehradská 427/16, 128 10 Praha 2
jednající Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových
sídlem Rašínovo nábřeží 390/42, 128 00 Praha 2

o zaplacení 5 000 000 Kč s příslušenstvím

k odvolání žalobce a žalované proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 2 ze dne 26. května 2017, č.j. 26 C 73/2014-262

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně se ve vyhovujícím výroku o věci samé co do zaplacení částky 95 500 Kč s příslušenstvím **potvrzuje**, v zamítavém výroku o věci samé se **mění** tak, že žalovaná je povinna zaplatit žalobci 110 000 Kč se 7,75 % úrokem z prodlení z této částky od 13.3.2014 do zaplacení, do patnácti dnů od právní moci rozsudku, jinak, co do zamítnutí žaloby o 4 500 000 Kč s příslušenstvím se **potvrzuje**.
- II. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na nákladech řízení před soudem I. stupně 57 498 Kč, do patnácti dnů od právní moci rozsudku, k rukám JUDr. Šárky Kašpárkové, advokátky.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

III. Žalovaná je povinna zaplatit žalobci na nákladech odvolacího řízení 47 160 Kč, do patnácti dnů od právní moci rozsudku, k rukám JUDr. Šárky Kašpárkové, advokátky.

Odůvodnění:

1. Žalobce se domáhal na žalované zaplacení částky 5 000 000 Kč s příslušenstvím, jako náhrady nemajetkové újmy, která mu měla být způsobena nezákonným rozhodnutím – nezákonným trestním stíháním. Tvrdil, že byl trestně stíhán pro trestný čin vraždy, že trestní stíhání bylo zahájeno dne 22.3.2000, skončilo dne 20.3.2013 zproštěním obžaloby, že byl trestním stíháním značně zasažen, byl stíhán pro závažný trestný čin (nájemná vražda), do té doby byl osobou bezúhonnou, v době zatčení byl ženatý, měl desetiletého syna, byl členem střeleckého klubu, držitelem zbrojního průkazu, připravoval se na šampionát v kickboxu. Byl 730 dnů ve vazbě, jeho kauza byla medializována, v době vazby se mu rozpadla rodina, v roce 2004 došlo k rozvodu manželství, trestní stíhání dolehlo na jeho bývalou ženu i syna, jeho rodina byla šikanována ze strany obyvatel malého města, syn musel změnit školu, docházel k psychologce, po dobu vazby se nemohl podílet na jeho výchově. Po návratu z vazby zemřela jeho matka, označování syna za vraha a jeho pobyt ve vazbě se podepsaly na jejím zdraví, otec mu nikdy neodpustil, že se pro něj matka trápila, trestní stíhání ovlivnilo i jeho současnou rodinu, i vztahy k širší rodině, po návratu z vazby byla jeho sportovní kariéra za horizontem, trestní stíhání se negativně promítlo do jeho zaměstnání, přišel o zbrojní průkaz, přestal se stýkat s přáteli. Dovozoval, že adekvátní odškodnění představuje částka 5 000 000 Kč, přičemž jde o částku, která byla přiznána J. Š. ve věci vedené u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 10 C 45/2012. Nárok na náhradu nemajetkové újmy uplatnil u žalované.
2. Žalovaná souhlasila s tím, že žalobce u ní uplatnil nárok na náhradu nemajetkové újmy dne 12.9.2013, že jeho trestní stíhání pro trestný čin vraždy bylo vedeno od 22.3.2000 do 20.3.2013, že žalobce byl od 22.3.2000 do 21.3.2002 (730 dnů) ve vazbě, že došlo k nezákonnému rozhodnutí. Namítala, že jeho žádosti o odškodnění vyhověla, když mu poskytla přiměřené zadostiučnění ve výši 294 500 Kč, k této částce dospěla tak, že 155 měsíců trestního stíhání násobila částkou 1 900 Kč. Nesouhlasila s tvrzením žalobce, že k rozpadu jeho rodiny došlo v důsledku vazebního stíhání, když si jeho manželka našla přítele, manželství bylo pravomocně rozvedeno dne 16.2.2004, manželé spolu od roku 2002 nežili, že trestní stíhání ovlivnilo jeho zaměstnání, neboť po propuštění z vazby v totožném zaměstnání pracoval. Poukazovala na to, že žalobce již samostatně odškodnila za vazbu částkou 803 000 Kč a za nepřiměřenou délku trestního řízení částkou 151 938 Kč.
3. Žalobce vzal žalobu co do žalovanou zaplacené částky 294 500 Kč s úrokem z prodlení od 16.4.2014 do zaplacení zpět, v tomto rozsahu bylo řízení zastaveno.
4. Nyní napadeným rozsudkem (třetím v pořadí, když dva předcházející byly odvolacím soudem zrušeny) soud I. stupně uložil žalované povinnost zaplatit žalobci 95 500 Kč s 7,75 % úrokem z prodlení z této částky od 13.3.2014 do zaplacení a povinnost zaplatit žalobci úrok z prodlení 7,75 % z částky 294 500 Kč za dobu od 13.3.2014 do 16.4.2014, do 15 dnů od právní moci rozsudku, co do zaplacení 4 610 000 Kč s příslušenstvím žalobu zamítl (výrok I.), žalované uložil povinnost zaplatit žalobci náklady řízení ve výši 65 656 Kč, k rukám jeho právní zástupkyně, do 15 dnů od právní moci rozsudku (výrok II.).
5. Po provedeném dokazování vyšel ze zjištění, že dne 20.3.2000 dala Policie ČR podnět k vydání souhlasu se zadržením žalobce jako osoby podezřelé ve věci úmyslného usmrcení M. L., ke kterému mělo dojít v přesně nezjištěnou dobu dne 31.3.1995, podle popsaného jednání mělo dojít ke spáchání trestného činu vraždy. Dne 22.3.2000 byl žalobce zadržen za použití donucovacích prostředků, byl předveden, bylo mu sděleno obvinění pro pomoc k trestnému činu vraždy, dne 24.3.2000 bylo rozhodnuto o vazbě, z vazby byl propuštěn dne 18.3.2002 na kauci 1 milion Kč a Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

písemný slib, dne 26.11.2003 byla peněžitá záruka zrušena a vrácena. Dne 27.10.2004 byla podána obžaloba z trestného činu vraždy ve formě spolupachatelství, žalobce byl opakovaně soudem I. stupně obžaloby zproštěn a to rozsudky ze dne 30.3.2006, 26.10.2007, 11.6.2009, 25.11.2010, 16.12.2011, které byly odvolacím soudem zrušeny, poté byl zproštěn obžaloby rozsudkem ze dne 14.5.2012, neboť nebylo prokázáno, že by spáchal skutek, pro nějž byl obžalován, dne 20.3.2013 bylo zamítnuto odvolání státního zástupce, téhož dne nabyl zprošťující rozsudek právní moci. Vzal za prokázané z výpovědi žalobce, jeho manželky, bývalé manželky, bratra a svědkyně J. M. a z čestného prohlášení jeho trenéra, že žalobce trestní stíhání citelně nesl, před obviněním vedl řádný život, měl rodinu, chodil do práce, trestním stíháním se rozbily jeho rodinné vazby, byl jím postižen v nejproduktivnějším věku, připravoval se na šampionát v kickboxu, tuto příležitost ztratil, v době trestního stíhání byl nervózní, začal trpět xxx, jeho trestním stíháním byla postižena celá rodina, matka je velmi těžce nesla a po jeho návratu z vazby zemřela, poté byl otec umístěn v psychiatrické léčebně, po návratu z vazby se rozpadlo jeho manželství, napjaté vztahy s bratrem a jeho rodinou přetrvávají, přestal se stýkat s přáteli, byl mu odebrán zbrojní průkaz a legálně držené zbraně, nemohl se věnovat svému koníčku, trestním stíháním byl pohlcen, s manželkou (bývalou) si přestal rozumět, nebyla mu umožněna koupě nemovitosti, zatčením byla ukončena jeho příprava na šampionát v kickboxu, i jeho sportovní kariéra.

6. Takto zjištěný skutkový stav soud I. stupně po právní stránce posoudil podle ust. § 1 odst. 1, § 5 písm. b), § 7, § 8, § 31a odst. 1 zák. č. 82/1998 Sb. Dospěl k závěru, že nárok na náhradu škody způsobené zahájením trestního stíhání, které neskončilo pravomocným odsuzujícím rozsudkem, je třeba posoudit jako nárok způsobený nezákonným rozhodnutím, že nebylo shledáno zavinění žalobce na zahájení trestního stíhání, že je dána existence odpovědnostního titulu. Zabýval se formou resp. výší zadostiučinění, s tím, že žalobce vyličil dopady trestního stíhání do své osobnostní sféry a také je prokázal listinnými důkazy. Vyšel z toho, že trestní stíhání žalobce trvalo 13 let, mělo vliv na zdraví jeho i jeho rodiny, jeho matka zemřela a byť nebyla prokázána přímá příčinná souvislost mezi trestním stíháním žalobce a její smrtí, nelze pochybovat, že tato událost jí přitížila, že se o jeho trestním stíhání dozvěděli lidé z jeho okolí i všichni lidé sledující média, neboť bylo medializováno a muselo tak dojít k poškození jeho pověsti, že došlo ke ztrátě jeho zaměstnání, k rozpadu rodiny, vznikla mu újma spojená se subjektivními pocity frustrace a beznaděje i újma objektivní představovaná zásahem do jeho práv, hrozil mu nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 10-15 let. Dovedil, že těmito okolnostem odpovídá finanční odškodnění žalobce ve výši 390 000 Kč, když konstatování nezákonnosti trestního stíhání je nedostačujícím zadostiučiněním. Takto určenou výši finančního zadostiučinění odůvodnil tím, že byl žalobce stíhán pro vraždu, hrozil mu vysoký trest, že byl stíhán jako dosud netrestaný, že celá věc byla silně medializována, v době trestního stíhání měl 10letého syna a nemocnou matku, kteří spolu s dalšími členy rodiny s ním trestní věc prožívali a žalobce o ně měl starost. Dále dovedil, že žalobci nelze přiznat odškodnění dle rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 10 C 45/2012, neboť tyto věci se neshodují, vyjmenoval řízení v jiných věcech vedených u tamního soudu, porovnal tamní skutkové okolnosti s projednávanou věcí, konstatoval, že výše odškodnění v nich se pohybuje v rozmezí od 50 000 Kč do maximálně 400 000 Kč ve věci sp. zn. 26 C 37/2015, která je věcí žalobce nejpodobnější. Odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.6.2012 sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 a sp. zn. 30 Cdo 1747/2014 a uzavřel, že vycházel z povahy trestní věci, z délky trestního stíhání, i z jeho negativních dopadů do osobnostní sféry žalobce, vzal přitom v úvahu, že nepřiměřená délka trestního stíhání a vazební stíhání již bylo samostatně odškodněno, že odškodnění musí odpovídat zásadám obecné spravedlnosti. Vzhledem k tomu, že žalobci již bylo přiznáno a vyplaceno odškodnění ve výši 294 500 Kč, přiznal mu 95 500 Kč (390 000 Kč minus 294 500 Kč) se zákonným úrokem z prodlení dle § 1970 o.z., co do zbývajících částí žalobu jako nedůvodnou zamítl.
7. O nákladech řízení rozhodl podle ust. § 142 odst. 3 o.s.ř., jejich náhradu přiznal co do základu úspěšnému žalobci a jejich rozsah a výši specifikoval dle vyhl. č. 177/1996 Sb.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

8. Rozsudek napadli žalobce i žalovaná včasným odvoláním.
9. Žalobce brojil proti zamítavému výroku rozsudku, namítal, že odškodnění bylo určeno neadekvátně nízkou částkou v porovnání s obdobnými případy, že soud I. stupně stanovil výši odškodnění svévolně, není zřejmé, jakým mechanismem k ní dospěl, že nedostál pokynům odvolacího soudu, že závěry o tom, že se žalobci trestním stíháním změnil život opomněl promítnout do výše odškodnění, že dopady do jeho života a života rodiny nedostatečně zhodnotil, např. se nevypořádal s tím, že po dobu několika let nemohl vychovávat syna. Měl za to, že výše přiznaného odškodnění neodpovídá představám obecné spravedlnosti, že by mu mělo být poskytnuto odškodnění ve výši 5 000 000 Kč stejně, jako bylo poskytnuto J. Š., odkázal na rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.6.2012 sp. zn. 30 Cdo 2813/2011. Porovnal svoji kauzu s kauzou Š., dovolával se rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16.9.2015 sp. zn. 30 Cdo 1747/2014, ze dne 9.5.2012 sp. zn. 30 Cdo 3867/2011. Navrhl, aby rozsudek soudu I. stupně byl změněn tak, aby mu ve výsledku bylo přiznáno odškodnění ve výši 5 000 000 Kč.
10. Žalovaná se odvolala do vyhovujícího výroku rozsudku, měla za to, že se soud I. stupně nepřidržel závazného právního názoru odvolacího soudu, že přiznanou částku odškodnění tzv. vystřelil od boku, není zřejmé, jak k ní dospěl. Zdůraznila, že v souzené věci se jedná o odškodnění žalobce, nikoli jeho rodiny, že k rozpadu manželství žalobce došlo nezávisle na jeho trestním stíhání, že za medializaci není zodpovědná. Navrhla, aby byl napadený rozsudek změněn tak, aby žaloba byla zcela zamítnuta.
11. Rozsudkem ze dne 18.1.2018 č.j. 17 Co 323/2017-288 odvolací soud rozsudek soudu I. stupně ve výroku o věci samé potvrdil, změnil výrok o nákladech řízení jen co do jejich výše a rozhodl o nákladech odvolacího řízení.
12. Vyšel ze skutkového stavu zjištěného soudem I. stupně pokud jde o průběh trestního řízení žalobce i částky zaplacené žalovanou, měl za nepochybné, že jsou splněny zákonné předpoklady pro vznik odpovědnosti státu za nemajetkovou újmu způsobenou nezákonným rozhodnutím, konkrétně za újmu způsobenou trestním stíháním. Dospěl k závěru, že v souzené věci nepřipadá v úvahu odškodnění ve formě konstatování porušení práva, že je na místě, aby byl žalobce odškodněn finančně. Zabýval se výší zadostiučinění, kterého by se mělo žalobci dostat a hodnotil kritéria nastavená rozhodnutím publikovaným pod R 122/2012.
13. Dovodil, že povaha trestní věci byla v případě žalobce velmi závažná, neboť byl stíhán pro trestný čin vraždy, trestní stíhání nezavinil, hrozil mu vysoký trest odnětí svobody, odsudek společnosti, nepochyboval o tom, že žalobce negativně a intenzivně vnímal újmu, která se mu trestním řízením děla, i s ohledem na to, že byl obžaloby zproštěn opakovaně.
14. Délku řízení hodnotil jen v důsledku toho, že v rámci odškodnění nemajetkové újmy způsobené dlouho trvajícím trestním řízením, která mu byla poskytnuta, nebylo přihlédnuto ke zvýšenému významu řízení pro poškozeného, jak vyplynulo ze stanoviska žalované ze dne 26.2.2014. Zohlednil, že trestní řízení bylo pro žalobce významné s ohledem na jeho charakter a zásah do jeho cti a pověsti.
15. Následky trestního stíhání v osobnostní sféře žalobce, na rozdíl od soudu I. stupně, na základě částečného zopakování dokazování, neshledal nijak mimořádně významnými. Dospěl k závěru, že trestní stíhání do rodinného života žalobce podstatně nezasáhlo, jeho manželka věřila v jeho nevinu, k jejich vzájemnému odcizení došlo, pokud ne z jiných důvodů, potom v důsledku vazby, která však byla samostatně odškodněna, následky vazby nelze odškodňovat znovu, jeho vztah se

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

synem jak sám uváděl, byl v průběhu trestního řízení velmi dobrý a takový i zůstal, o syna se nemohl starat pouze v době, kdy byl ve vazbě. Krátce po rozpadu prvního manželství navázal nový vztah, z něhož se mu narodily další dvě děti, v průběhu trestního řízení měl dobré rodinné zázemí. Nebyla prokázána příčinná souvislost mezi smrtí matky a trestním stíháním, ostatně k tomu žalobce sám uvedl, že příčinnou souvislost není schopen prokázat, závěr soudu I. stupně, že trestní stíhání by přitížilo jakékoli nemoci, nelze s ohledem na jeho spekulativní charakter přijmout. Žalobce hovořil o narušení vztahů k otci a k bratrovi, s ohledem na jeho vyjádření, že jeho otec byl krutý a vulgární opilec a násilník, však nelze dovodit, že by právě trestní stíhání bylo zásadní příčinou narušených rodinných vztahů. Trestní stíhání vůbec nezasáhlo do jeho zaměstnání, když pracoval stále u stejného zaměstnavatele, pouze s výjimkou doby strávené ve vazbě, která byla odškodněna. Žalobce ani netvrdil, že by trestní stíhání zasáhlo do jeho zdravotního stavu, necelé dva roky po propuštění z vazby, když pobyt ve vazbě je nepochybně i z hlediska zdravotního stavu náročným, hovořil o tom, že jeho zdravotní stav je vynikající. Žalobce hovořil o tom, že se připravoval na šampionát v kickboxu, tato jeho šance byla zmařena, ovšem také v souvislosti s pobytem ve vazbě, krom toho o přípravě na šampionát hovořil jen v obecné rovině, tedy není jisté, jaké jeho šance v tomto směru byly zmařeny. K zájmové činnosti- střelbě se v době trestního stíhání mohl vrátit, žádná objektivní překážka mu nebránila. Bylo-li argumentováno, že se odsudek společnosti projevil v tom, že mu nebylo umožněno koupit pozemek v obci xxx, k této události mělo dojít v roce 2014, tedy po skončení trestního stíhání, tato událost tudíž nemá příčinnou souvislost s trestním stíháním a nelze ji přičítat k tíži žalované. Státu nelze přičítat k tíži medializaci žalobcova případu, tedy to, že princip presumpce nevinyl byl narušen sdělovacími prostředky, ani zde není dána příčinná souvislost mezi trestním stíháním a medializací, která by mohla újmu založit či zvýšit (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 14.9.2017 sp. zn. 30 Cdo 1138/2017). Předmětem tohoto řízení je odškodnění újmy vzniklé žalobci, nikoli újmy vzniklé jeho rodinným příslušníkům, argumentace žalobce v tomto směru je lichá.

16. Nesouhlasil s argumentací žalobce, že by jeho případ byl srovnatelný s případem J. Š., který byl skutkově odlišný, jednalo se o odškodnění justičního omylu. Vzhledem k nenalezení srovnatelného případu, odvolací soud vyšel z toho, že odškodnění nemajetkové újmy za nezákoně trestní stíhání v peněžité formě by se mohlo pohybovat i s ohledem na ekonomickou realitu České republiky, v řádech desítek, maximálně stovek tisíc Kč, nikoli v řádech milionů, jak žalobce požaduje. Uzavřel, že odškodnění ve výši 390 000 Kč, odpovídá uvedeným kritériím, neboť beze zbytku je naplněno pouze první kritérium - povaha trestního řízení, další dvě kritéria – délka řízení a následky v osobnostní sféře, jsou splněna jen malou měrou, neboť délka řízení již odškodněna byla, zde se přihlíží jen k tomu, že se jednalo o řízení pro žalobce významné a trestní stíhání jeho profesní, soukromý a rodinný život nijak významně nezasáhlo.
17. K dovolání žalobce Nejvyšší soud rozsudkem ze dne 31.8.2020 č.j. 30 Cdo 3166/2018-316 rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 18.1.2018 č.j. 17 Co 323/2017-288 zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Dovolání shledal důvodným, neboť v úvahách odvolacího soudu absentovalo srovnání projednávané věci s jinými případy, v nichž byla poskytnuta náhrada nemajetkové újmy vzniklé v důsledku nezákoně trestního stíhání, případně z jiného důvodu, se skutkovým stavem, jaký odvolací soud zjistil tak, aby se přiznaná částka jevila jako průmět částek přiznaných ve skutkově nejbližších případech. Poukázal na to, že je primárně na žalobci, aby zvolil přesvědčivé srovnání, pokud však žalobce vhodná rozhodnutí ve srovnatelných věcech neoznačí, je na soudu, aby provedl srovnání s jinými případy, které jsou mu známy z rozhodovací činnosti, s nimiž účastníky seznámí, k vyhledání srovnatelného rozhodnutí je možno použít databázi ministerstva spravedlnosti (jež v době rozhodnutí odvolacího soudu nebyla k dispozici).
18. V dalším řízení odvolací soud vyzval žalobce k označení vhodných rozhodnutí ve srovnatelných věcech. Žalobce soudu zaslal výtisk databáze ministerstva spravedlnosti, s uvedením soudu

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

a spisové značky rozhodnutí, bez další specifikace o jakou věc se jednalo. Uvedl, že průměrné odškodnění, zjištěné matematickým úkonem, činí za každý měsíc trvání trestního řízení 3 714,19 Kč, žalobci bylo přiznáno odškodnění 2 516 Kč za měsíc. Zdůraznil závažnost svého trestního stíhání a jeho délku. Za nejpodobnější měl případ řešený Krajským soudem v Brně pod sp. zn. 59 Co 165/2015, kdy byl řešen trestný čin proti životu s následkem smrti, u žalobce se jednalo o čin závažnější (vražda), délka řízení byla kratší, ale dopad do života obviněného byl obdobný (člověk z malého města, rozpad partnerského vztahu, obdobně s rodiči a dětmi, dopad do zaměstnání, medializace), došlo k odškodnění ve výši 1 000 Kč za jeden den trvání trestního stíhání, soud vycházel z částek poskytovaných za nezákonnou vazbu, trestní stíhání trvalo 439 dní, výsledná kompenzace byla 439 000 Kč. Žalobce dovozoval, že při odškodnění částkou 1 000 Kč za jeden den trestního stíhání by se mu mělo dostat 4 746 000 Kč, a protože u něj byly okolnosti trestního stíhání závažnější, je na místě mírné navýšení odškodnění (až na požadovaných 5 mil Kč). Zdůraznil, že se v judikatuře případ srovnatelný s jeho věcí nenachází. Také dovozoval, že by bylo lze dovodit i horní hranici odškodnění, pokud by jeden den trestního stíhání byl násoben částkou 1 500 Kč (maximum za jeden den vazby). Setrval na odkazu na srovnání jeho věci s případem pana Š..

19. Odvolací soud přezkoumal z podnětu podaných odvolání napadený rozsudek, včetně řízení, které mu předcházelo dle ust. § 212 a § 212a odst. 1 a 5 o.s.ř., a dospěl k závěru, že odvolání žalobce je částečně opodstatněné, odvolání žalované důvodným neshledal.
29. Podle ust. § 5 zák.č. 82/1998 Sb. (dále také jen zákon) stát odpovídá za podmínek stanovených tímto zákonem za škodu, která byla způsobena
 - a) rozhodnutím, jež bylo vydáno v občanském soudním řízení, ve správním řízení, v řízení podle soudního řádu správního nebo v řízení trestním,
 - b) nesprávným úředním postupem.
20. Podle ust. § 31a odst. 1 zákona bez ohledu na to, zda byla nezákonným rozhodnutím nebo nesprávným úředním postupem způsobena škoda, poskytuje se podle tohoto zákona též přiměřené zadostiučinění za vzniklou nemajetkovou újmu.
21. Podle ust. § 31a odst. 2 zákona zadostiučinění se poskytne v penězích, jestliže nemajetkovou újmu nebylo možno nahradit jinak a samotné konstatování porušení práva by se nejevilo jako dostačující. Při stanovení výše přiměřeného zadostiučinění se přihlédne k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k nemajetkové újmě došlo.
22. Objektivní odpovědnost státu za škodu způsobenou nezákonným rozhodnutím je dána tehdy, jsou-li kumulativně splněny tři podmínky: 1) nezákonné rozhodnutí, 2) vznik škody či nemajetkové újmy, 3) příčinná souvislost mezi nezákonným rozhodnutím a vznikem škody či nemajetkové újmy. Existence těchto podmínek musí být v řízení poškozeným – žalobcem tvrzena a prokázána, forma a případně výše finančního odškodnění se potom odvíjí od konkrétních okolností případu. Při stanovení formy či výše zadostiučinění je nutno vycházet především z povahy trestní věci, též z délky trestního stíhání, a především dopadů trestního stíhání do osobnostní sféry poškozené osoby. Forma a případná výše zadostiučinění nesmí být v rozporu s obecně sdílenou představou spravedlnosti, tj. její přiznání je nad rámec konstatování porušení práva namístě pouze tehdy, jestliže by se z hlediska obecné slušnosti poškozenému satisfakce skutečně mělo dostat (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.6.2012 sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 publikované pod R 122/2012, ze dne 9.10.2017 sp. zn. 30 Cdo 4818/2015). Délka řízení má v tomto případě jiný význam než při posuzování její přiměřenosti pro případné odškodnění újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení. Jestliže se žalobce již dříve domáhal nároku na náhradu újmy způsobené nepřiměřenou délkou řízení, přičemž při posouzení tohoto nároku nebylo přihlédnuto ke zvýšenému významu

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

řízení pro poškozeného, je nutno délku řízení zohlednit při posouzení nároku na náhradu újmy způsobené trestním stíháním. Je nutno dbát, aby nedošlo k dvojímu odškodnění téhož (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 16.9.2015 sp. zn. 30 Cdo 3604/2014). Výši odškodnění za nemajetkovou újmu způsobenou trestním stíháním nelze stanovit mechanicky, matematickým výpočtem, musí spočívat v posuzování individuality prokázaného (rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27.6.2012 sp. zn. 30 Cdo 2813/2011 publikované pod R 122/2012, ze dne 21.8.2012 sp. zn. 30 Cdo 2256/2011, ze dne 9.9.2015 sp.zn. 30 Cdo 2200/2015).

23. V souzené věci není sporné, že žalobce byl trestně stíhán pro trestný čin vraždy, že trestní stíhání trvalo od 22.3.2000 do 20.3.2013, tedy po dobu 13 let, že žalobce byl po dobu 730 dní vazebně stíhán, že byl obžaloby zproštěn, že žalovaná žalobce za nemajetkovou újmu způsobenou vazebním stíháním a nepřiměřenou délkou řízení již samostatně odškodnila. Není pochyb o tom, že je dána odpovědnost státu za nezákonné rozhodnutí, že v úvahu připadá pouze odškodnění v peněžité formě, když konstatování porušení práva není dostatečným zadostiučněním.
24. Odvolací soud již v předcházejícím rozsudku vyslovil, že v této věci je naplněno kritérium - povahy trestního řízení, další dvě kritéria – délka řízení a následky v osobnostní sféře, jsou splněna jen malou měrou, neboť délka řízení již odškodněna byla, zde se přihlíží jen k tomu, že se jednalo o řízení pro žalobce významné a trestní stíhání jeho profesní, soukromý a rodinný život nijak významně nezasáhlo. Po rozhodnutí dovolacího soudu je na místě se zabývat porovnáním souzené věci s jinými případy náhrad nemajetkové újmy.
25. Odvolací soud stále setrvává na názoru, že souzená věc není srovnatelná s věcí pana Š. vedenou u Obvodního soudu pro Prahu 2 pod sp. zn. 10 C 45/2012, pan Š. byl odsouzen za trestný čin, který nespáchal, což se zjistilo až poté, kdy trest vykonal, šlo o odškodnění justičního omylu, žalobce pravomocně odsouzen nebyl, žádný trest nevykonal.
26. V průběhu odvolacího jednání žalovaná předložila rozhodnutí, která má za srovnatelná s projednávanou věcí, s tím, že se jedná o rozhodnutí Městského soudu v Praze sp. zn. 23 Co 255/2012, 12 Co 15/2020, 91 Co 151/2020. Odvolací soud seznámil účastníky se srovnatelnými případy, s rozhodnutími Městského soudu v Praze sp. zn. 23 Co 332/2014, 55 Co 293/2013, 29 Co 375/2015 a 72 Co 6/2016 - resp. rozhodnutí Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 10 C 284/2011.
27. Ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 23 Co 332/2014 byla žalobkyně trestně stíhána po dobu jednoho roku pro trestný čin vraždy, hrozil jí trest odnětí svobody v trvání 10-15 let, byla krátce omezena na svobodě, trpěla frustrací, její čest a soukromí byly dotčeny, věc byla medializována, do zahájení trestního stíhání byla osobou bezúhonnou, nebyly dotčeny její rodinné vazby, byla odškodněna částkou 100 000 Kč.
28. Ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 55 Co 293/2013 byl žalobce rok stíhán pro trestný čin vraždy, v podstatě celou dobu trestního stíhání byl ve vazbě, jeho stíhání nevešlo ve všeobecnou známost, neprokázal individuální následky trestního stíhání, za nezákonné rozhodnutí byl odškodněn částkou 50 000 Kč, vazba byla odškodněna částkou 189 000 Kč.
29. Ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 23 Co 255/2012 byl žalobce trestně stíhán 5 let pro trestný čin vraždy, trpěl zdravotními obtížemi, byl odškodněn částkou 100 000 Kč.
30. Ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 12 Co 15/2020 se jednalo o obvinění z vraždy, délka trestního stíhání činila 2 roky a 4 měsíce, žalobci byla poskytnuta omluva a odškodnění 30 000 Kč.

31. Ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 91 Co 151/2020 byl žalobce dva roky a tři měsíce stíhán pro trestný čin vraždy, byl odškodněn částkou 70 000 Kč.
32. Ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 29 Co 375/2015 byl žalobce trestně stíhán pro krácení daně, poplatku a podobné povinné platby, hrozil mu trest odnětí svobody v trvání 5-12 let, trestní stíhání trvalo 7 let a 8 měsíců, trestním stíháním došlo k výraznému útlumu jeho profesního života, jednalo se o osobu bezúhonnou s nadstandardním společenským zapojením, významného vědeckého pracovníka, došlo k citelnému zásahu do jeho rodinného života, dostalo se mu odškodnění ve výši 550 000 Kč.
33. Ve věci Městského soudu v Praze sp. zn. 72 Co 6/2016 – Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 10 C 284/2011 byl žalobce trestně stíhán pro poškozování věřitele, hrozil mu trest odnětí svobody 2-8 let, řízení trvalo 9 let a 7 měsíců, byl odsouzen, byl mu pozastaven výkon xxx, byl poškozen v profesní, akademické a společenské oblasti, byl ve vazbě, byl odškodněn částkou 500 000 Kč.
34. Ve věci Krajského soudu v Brně sp. zn. 59 Co 165/2015 činilo celkové zadostiučinění dle databáze Ministerstva spravedlnosti 339 000 Kč.
35. Shora uvedená rozhodnutí, s nimiž lze srovnat projednávanou věc je možno rozdělit do dvou skupin, první skupinu tvoří rozhodnutí ve věcech, které se s projednávanou věcí shodují v tom, že bylo vedeno trestní stíhání pro trestný čin vraždy, s hrozícím vysokým trestem odnětí svobody, povaha trestního stíhání byla stejná, délka řízení je odlišná, u žalobce byla podstatně delší, současně však byla délka řízení samostatně odškodněna. Význam těchto řízení byl stejně jako v případě žalobce výrazný v tom smyslu, že každé trestní stíhání, zejména pak z trestného činu vraždy, působí negativně na život stíhaného, v okolí vzbuzuje odsudek, je dotčena čest a soukromí. Shoda je také v tom, že byly malou měrou zasaženy rodinné a pracovní vazby stíhaného.
36. Druhou skupinu potom představují případy (sp. zn. 29 Co 375/2015, sp. zn. 10 C 284/2011), kdy se liší, ovšem nijak významně, povaha věci, když se jedná o obviněné z majetkové trestné činnosti, také jim hrozil vysoký trest odnětí svobody a řízení bylo dlouhé (necelých 9 a 10 let). Také byla zasažena čest a soukromí, trestní stíhání způsobilo odsudek okolí. Neshoda potom představuje skutečnost, že na rozdíl od žalobce došlo u srovnávaných případů k významnému zásahu do společenského a pracovního života.
37. K výsledné částce odškodnění nelze dospět tak, jak žádá žalobce, aby doba řízení byla násobena měsíční částkou, odvozenou od odškodňování vazby, případně odškodňování délky řízení, neboť takový postup je judikaturou reprezentovanou např. rozhodnutím publikovaným pod R 122/2012 vyloučen. Nelze ani postupovat tak, aby odškodnění ve srovnatelné věci (až na délku) bylo násobeno právě v závislosti na délce (např. stíhaný za vraždu obdržel za jeden rok stíhání 100 000 Kč viz 23 Co 332/2014, žalobce by měl dostat 100 000 krát 13 let), je třeba totiž vzít v úvahu i to, že počátek trestního stíhání, mnohdy spojený s vzetím do vazby, je nejnáročnější, jak pro samotného obviněného, tak i pro jeho rodinu a okolí, dalším trváním a dlouhým řízením se intenzita těchto projevů a zásahů mění, frustrace obviněného trvá, avšak zájem okolí opadá.
38. Odvolací soud s ohledem na uvedené srovnání dospěl k závěru, že přiměřené odškodnění žalobce je představováno částkou 500 000 Kč, tj. částkou vyšší než které se dostalo poškozeným v jiných věcech se srovnatelnou povahou věci, ale s nižší délkou řízení, a srovnatelným, malým individuálním následkem, a současně jde o částku stejnou, jaké se dostalo poškozeným ve věcech méně závažné povahy trestního stíhání, současně dlouhého řízení a s významným zásahem do společenského a pracovního života.

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.

39. Odvolací soud neměl za srovnatelný s projednávanou věcí případ, na který jako nejpodobnější odkazoval soud I. stupně – věc vedená u Obvodního soudu pro Prahu 2 sp. zn. 26 C 37/2015, ani případ, na který odkazoval žalobce – věc vedená u Krajského soudu v Brně sp. zn. 59 Co 165/2015, neboť v těchto věcech se žádné z posuzovaných kritérií s projednávanou věcí neshoduje, v uvedených případech se jednalo o jinou trestní kvalifikaci, jinou hrozbu trestu, délka řízení byla krátká a následky v osobnostní sféře byly daleko větší.
40. Vzhledem k uvedenému a skutečnosti, že žalobci se od žalované již dostalo částky 294 500 Kč byl rozsudek soudu I. stupně v napadené části vyhovujícího výroku o věci samé, co do zaplacení částky 95 500 Kč se zákonným úrokem z prodlení jako věcně správný potvrzen podle ust. § 219 o.s.ř. V zamítavém výroku byl rozsudek soudu I. stupně co do povinnosti žalované zaplatit žalobci částku 110 000 Kč s příslušenstvím změněn podle ust. § 220 odst. 1 o.s.ř. Co do zamítnutí žaloby o zaplacení částky 4 500 000 Kč s příslušenstvím byl rozsudek soudu I. stupně jako věcně správný potvrzen podle ust. § 219 o.s.ř. Výrok o povinnosti žalované zaplatit žalobci úrok z prodlení z částky 294 500 Kč za dobu od 13.3.2014 do 16.4.2014 odvoláním nebyl napaden.
41. O nákladech řízení bylo rozhodnuto podle ust. § 224 odst. 1, 2 a § 142 odst. 3 o.s.ř., jejich náhrada byla přiznána co do základu úspěšnému žalobci.
42. Náklady žalobce za řízení před soudem I. stupně tvoří odměna za 9,5 úkonu právní služby dle ust. § 11 odst. 1 písm. a), d), g), k), odst. 2 vyhl.č. 177/1996 Sb. (dále také jen vyhláška), za převzetí věci a přípravu zastoupení, za podání žaloby, za částečné zpětvzetí žaloby ($\frac{1}{2}$), za podání odvolání ze dne 2.10.2014, za písemné podání ve věci ze dne 25.5.2015, za podání odvolání ze dne 7.12.2015, za vyjádření k odvolání, za účast u tří ústních jednání dne 18.10.2016, 6.12.2016 a 16.5.2017, po 3 100 Kč podle ust. § 9 odst. 4 písm. a) ve spojení s § 7 bod 5 vyhlášky, deset režijních paušálů po 300 Kč podle ust. § 13 odst. 4 vyhlášky, náhrada za dvě cesty k soudu v roce 2016 ve výši 2x 3.808 Kč, náhrada za cestu k soudu v roce 2017 3.853 Kč, podle § 13 odst. 5 vyhlášky ve spojení s vyhl.č. 385/2015 Sb. a s vyhl.č. 440/2016 Sb., náhrada za ztrátu času 3x 12 půlhodin po 100 Kč podle § 14 odst. 1 písm. písm. a) vyhlášky a náhrada daně z přidané hodnoty podle § 137 odst. 1, 3 o.s.ř. ve výši 9.979 Kč, celkově 57 498 Kč.
43. Náklady odvolacího řízení žalobce tvoří odměna za 5 úkonů právní služby podle ust. § 11 odst. 1 písm. d), g), k) vyhlášky, za podání odvolání, dovolání, účast u dvou odvolacích jednání a za podání písemného vyjádření, po 3 100 Kč podle ust. § 9 odst. 4 písm. a) ve spojení s § 7 bod 5 vyhlášky, pět režijních paušálů po 300 Kč podle ust. § 13 odst. 4 vyhlášky, náhrada za dvě cesty k soudu, v roce 2018 ve výši 3 931 Kč a stravné 78 Kč, v roce 2021 ve výši 3 905 Kč a stravné 91 Kč podle § 13 odst. 5 vyhlášky ve spojení s vyhl. č. 463/2017 Sb. a s vyhl. č. 589/2020 Sb., náhrada za ztrátu času 2x 12 půlhodin po 100 Kč podle § 14 odst. 1 písm. a) vyhlášky a náhrada daně z přidané hodnoty podle § 137 odst. 1, 3 o.s.ř. ve výši 5 755 Kč, náhrada za zaplacený soudní poplatek z dovolání ve výši 14 000 Kč, celkově 47 160 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat dovolání k Nejvyššímu soudu ČR prostřednictvím Obvodního soudu pro Prahu 2, ve lhůtě dvou měsíců od jeho doručení, jen za podmínek stanovených v § 237 o.s.ř.

Praha 11. března 2021

JUDr. Ivana Kotrčová v. r.
předsedkyně senátu

Shodu s prvopisem potvrzuje H. R.